

Juliol 2013

## RESUM Altres actuacions professionals (continuació del QT61 editat el març de 2013)

### **Introducció**

### **Abreviatures**

### **8. Informe d'experts sobre el projecte de fusió de societats mercantils**

### **9. Informe d'experts sobre el projecte d'escissió de societats mercantils**

### **10. Informe requerit en determinats supòsits de transformació de societats mercantils**

### **11. Informe requerit davant el trasllat del domicili social a Espanya de societats estrangeres de capital que no formen part de l'Espai Econòmic Europeu**

### **12. Informe tècnic sol·licitat en l'àmbit d'un expedient de regulació d'ocupació**

### **13. Examen anual d'expert extern en relació amb determinades mesures de control intern per a la prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme**

### **14. Informe d'expert en relació amb les sol·licituds de certificat d'Operador Econòmic Autoritzat**

### **15. Informe sobre dades financeres històriques, proforma o previsions de beneficis, inclosos en fullets d'emissions i oferta pública de venda d'accions (sortides a borsa), exigit per la CNMV**

### **16. Informe d'expert sobre la valoració de les accions ofertes com a contraprestació total o parcial en una oferta pública d'adquisicions de valors, a incorporar en el fullet explicatiu que requereix la CNMV**

### **17. Informe especial en relació amb processos de titulització**

### **18. Informe anual de l'auditor sobre protecció d'actius de clients**

### **19. Consideracions en relació amb actuacions en les quals pugui participar un auditor en qualitat d'expert que requereixen formació i experiència àmplia en altres àmbits**

19.1 Dictàmens pericials

19.2 *Due diligences*

19.3 Revisió d'informes de responsabilitat social corporativa

19.4 Administració concursal

19.5 Revisió d'acord de refinançament

## Introducció

Aquest quadern tècnic és la continuació de l'anterior de recopilació de normativa i guies de referència d'aquelles actuacions que s'ha estimat com a més comunes en les quals els censors participen en qualitat d'auditors o d'experts, per tal de facilitar o donar suport als censors en el control de tota la normativa en vigor sobre aquestes.

En aquest sentit per facilitar-ne la seva consulta, les diferents actuacions es presenten en el quadern tècnic de forma pautada, detallant els següents aspectes:

- tipus d'actuació en el qual s'explica breument el seu objectiu;
- referència normativa i material de referència en els quals, quan procedeix, es detallen la legislació en la qual es contempla l'actuació i guies d'actuació o notes tècniques emeses per l'ICJCE;
- informe en el qual s'indica si existeix un model d'informe o orientacions del seu contingut;
- nomenament amb detall dels requisits específics, i
- un apartat en el qual s'inclouen de forma resumida els aspectes més destacats o a considerar de l'actuació.

Pel que fa a les actuacions sobre dictàmens pericials, *due diligences*, revisió d'informes de responsabilitat social corporativa, administració concursal i revisió d'acords de refinançament, de l'apartat 19 d'aquest quadern, assenyalar, tal com s'indica en el mateix apartat, que aquestes solen requerir formació i experiència àmplia en àmbits diferents del propi d'auditoria de comptes i, per tant, s'ha optat només per explicar breument en què consisteixen i detallar determinats aspectes considerats d'interès però sense entrar a desenvolupar-les.

Recordar, tal com també s'indica en l'anterior quadern tècnic, que en els resums d'aquestes actuacions no s'inclou cap apartat de valoracions generals en relació amb possibles incompatibilitats d'aquestes amb la d'auditoria de comptes, ja que és el propi auditor el responsable d'avaluar la seva independència i possibles supòsits d'incompatibilitat en cada cas i a la vista de la normativa general i específica que li sigui aplicable.

Finalment, indicar que aquest recull d'actuacions inclòs en aquest quadern tècnic i l'anterior en cap cas pretén ser un detall exhaustiu de totes les possibles actuacions en què participen o poden participar els censors, sinó només d'aquelles que s'han considerat més habituals.

## Abreviatures (sigles en castellà/anglès)

|               |                                                                                                                      |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>BOICAC</b> | Butlletí Oficial de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes                                               |
| <b>CNMV</b>   | Comissió Nacional del Mercat de Valors                                                                               |
| <b>IAASB</b>  | International Auditing and Assurance Standards Board                                                                 |
| <b>ICAC</b>   | Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes                                                                     |
| <b>ICJCE</b>  | Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España                                                                   |
| <b>IFAC</b>   | International Federation of Accountants                                                                              |
| <b>ISAE</b>   | International Standard on Assurance Engagements                                                                      |
| <b>LME</b>    | Llei 3/2009, de 3 d'abril, sobre modificacions estructurals de les societats mercantils                              |
| <b>ROAC</b>   | Registre oficial d'auditors de comptes                                                                               |
| <b>TRLAC</b>  | Reial decret legislatiu 1/2011, d'1 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'auditoria de comptes     |
| <b>TRLIS</b>  | Reial decret legislatiu 4/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'impost sobre societats |
| <b>TRLSC</b>  | Reial decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de societats de capital   |

## 8. Informe d'experts sobre el projecte de fusió de societats mercantils

### Tipus d'actuació

L'actuació es duu a terme en relació amb la informació inclosa en el projecte de fusió elaborat pels administradors de les societats que participen en l'operació, en concret ha de permetre manifestar una opinió sobre:

- Si el tipus de bescanvi està o no justificat, havent d'exposar els mètodes seguits pels administradors per establir el tipus de bescanvi de les accions, participacions o quotes dels socis de les societats que s'extingeixen, explicar si aquests mètodes són adequats amb expressió dels valors als quals condueixen i, si existissin, les dificultats especials de valoració.
- La suficiència patrimonial del capital de la nova societat o de l'ampliació de capital de l'absorbent, és a dir, sobre si el patrimoni aportat per les societats que s'extingeixen és igual, si més no, al capital de la nova societat o a l'import de l'augment del capital de la societat absorbent.

Aquest tipus d'actuació és requerida quan alguna de les societats que participa en la fusió és anònima o comanditària per accions (article 34 de l'LME), amb les excepcions següents:

- Quan hi hagi un acord unànim de fusió, és a dir, quan l'acord s'adopti, en cadascuna de les societats que participen en la fusió, en junta universal i per unanimitat de tots els socis amb dret de vot i, si escau, dels qui d'acord amb la llei o els estatuts poguessin exercir legítimament aquest dret (article 42 de l'LME).
- Quan la societat absorbent sigui titular de forma directa de totes les accions o participacions socials en què es divideixi el capital de la societat o societats absorbides (article 49, 1.2 de l'LME) i supòsits assimilats, això és, «la fusió, en qualsevol de les seves classes, de societats íntegrament participades de forma directa o indirecta pel mateix soci, així com la fusió per absorció quan la societat absorbida sigui titular de forma directa o indirecta de totes les accions o participacions de la societat absorbent» (article 52.1 de l'LME).
- Quan la societat absorbent fos titular directa del noranta per cent o més, «però no de la totalitat del capital de la societat o de les societats anònimes o de responsabilitat limitada que hagin de ser objecte d'absorció», sempre que en el projecte de fusió de la societat absorbent s'ofereixi «als socis de les societats absorbides l'adquisició de les seves accions o participacions socials, estimades en el seu valor raonable, dins d'un termini determinat que no pot ser superior a un mes a comptar de la data de la inscripció de l'absorció en el Registre mercantil» (article 50 de l'LME).

No obstant això, en el supòsit especial de fusió posterior a l'adquisició del control o de l'adquisició d'actius «essencials per a la seva normal explotació o que siguin importants pel seu valor patrimonial» d'una societat amb endeutament de l'adquirent en els tres anys immediatament anteriors, cosa que suposa que la societat que ha estat comprada acaba suportant el pagament del finançament (compra palanquejada o *leveraged buyout*) sempre serà necessari l'informe d'expert (article 35 de l'LME) i aquest tindrà un contingut més ampli.

## 8. Informe d'experts sobre el projecte de fusió de societats mercantils

Addicionalment a l'informe d'expert, «el balanç de fusió i les modificacions de les valoracions que contingui han de ser verificats per l'auditor de comptes de la societat, quan existeixi obligació d'auditar, i hauran de ser sotmesos a l'aprovació de la junta de socis que resolgui sobre la fusió i a aquests efectes s'ha d'esmentar expressament en l'ordre del dia de la junta» (article 37 de l'LME). (Veure referències a l'auditoria de balanç en l'actuació 2.1 del Quadern Tècnic núm. 61.)

Es podrà considerar balanç de fusió el darrer balanç d'exercici aprovat «sempre que hagi estat tancat dins dels sis mesos anteriors a la data del projecte de fusió». En cas contrari s'haurà d'elaborar un balanç tancat amb posterioritat al primer dia del tercer mes precedent a la data del projecte de fusió (article 36 de l'LME).

### Referència normativa

Amb caràcter general:

- Societats mercantils inscrites sotmeses a la llei espanyola: Títol II de l'LME.
- Societats mercantils de diferent nacionalitat: S'han de regir per l'establert en les respectives lleis personals, sense perjudici de l'establert en el títol II, capítol II de l'LME sobre fusions transfrontereres intracomunitàries i, si escau, en el règim aplicable a les societats anònimes europees (secció 2a del títol XII, capítol III del TRLSC).

Si escau, també seran d'aplicació a les fusions de societats mercantils, els requisits exigits en la legislació sectorial (article 29 de l'LME).

### Material de referència

—

### Informe

Segons estableix l'article 34 de l'LME l'informe d'experts sobre el projecte de fusió ha d'estar dividit en dos parts amb el següent detall:

#### Primera part

- Exposició dels «mètodes seguits pels administradors per establir el tipus de bescanvi de les accions, participacions o quotes dels socis de les societats que s'extingeixen».
- Explicació de si els mètodes anteriors «són adequats, amb expressió dels valors als quals condueixen i, si existissin, les dificultats especials de valoració».
- Opinió sobre si «el tipus de bescanvi està o no».

#### Segona part

- Opinió sobre «si el patrimoni aportat per les societats que s'extingeixen és igual, almenys, al capital de la nova societat o a l'augment del capital de l'absorbent».

L'informe de l'expert estarà integrat únicament per la segona part si tots els socis amb dret a vot i «totes les persones que, si s'escau, segons la llei o els estatuts socials, fossin titulats d'aquest dret» de totes les societats que participen en la fusió així ho acorden.

## 8. Informe d'experts sobre el projecte de fusió de societats mercantils

En els supòsits de compra apalancada (vegi's apartat Tipus d'actuació), l'article 35 de l'LME estableix que l'informe d'expert ha de contenir un judici sobre:

- La raonabilitat dels «recursos i terminis previstos per a la satisfacció per la societat resultant dels deutes contrets per a l'adquisició del control o dels actius» detallats en el projecte de fusió.
- La raonabilitat de «les raons que hagin justificat l'adquisició del control o dels actius i que justifiquin, si s'escau, l'operació de fusió» i el «pla econòmic i financer, on constin els recursos i la descripció dels objectius que es pretenen aconseguir» detallats en l'informe dels administradors.
- Si existeix assistència financera. L'assistència financera resta prohibida en els termes previstos en els articles 143.2 i 150.1 del TRLSC per a les societats de responsabilitat limitada i societats anònimes, respectivament (prohibida l'assistència financera per a l'adquisició de participacions pròpies o de participacions creades o accions emeses per una societat del grup al qual pertanyin –societats de responsabilitat limitada– o per a l'adquisició d'accions pròpies i de participacions o accions de la societat dominant –societat anònima).

### Nomenament

Els administradors de cadascuna de les societats que es fusionen sol·liciten «del registrador mercantil corresponent al domicili social, el nomenament d'un o varis experts independents i diferents, perquè per separat emetin informe sobre el projecte comú de fusió».

La legislació permet com a alternativa que els «administradors de totes les societats que es fusionen [...] puguin demanar al registrador mercantil que designi un o varis experts per a l'elaboració d'un únic informe».

### Aspectes a destacar

Tal com estableix l'article 25 de l'LME, el tipus de bescanvi s'ha d'establir sobre la base del valor real del patrimoni de les societats que participen en la fusió. Si és convenient per ajustar el tipus de bescanvi pot establir-se una compensació en diners que no pot excedir del deu per cent del valor nominal de les accions, participacions o del valor comptable de les quotes atribuïdes.

En el cas de les fusions transfrontereres intracomunitàries «el fet que la legislació, com a mínim, d'un dels Estats afectats permeti que la compensació en efectiu, que forma part del tipus de bescanvi, superi el deu per cent del valor nominal o, en el seu defecte, del valor comptable de les accions o participacions que es bescanviïn, no serà obstacle», per a la seva realització, és a dir, es podrà realitzar encara que la legislació espanyola no ho contempli.

No es poden bescanviar participacions pròpies, entenent per aquestes les accions, participacions o quotes que estiguessin en poder de qualsevol de les societats que es fusionen o en poder d'altres persones que actuessin en nom propi, però per compte d'aquestes.

**9. Informe d'experts sobre el projecte d'escissió de societats mercantils**

En aquest tipus d'encàrrecs és aplicable el ja exposat en relació amb l'informe d'expert sobre el projecte de fusió, per regir-se l'escissió per les normes establertes per a la fusió en l'LME, amb les previsions contingudes en els seus articles 73 a 80 i entenent que les referències a la societat resultant de la fusió equivalen a referències a les societats beneficiàries de l'escissió.

En el projecte d'escissió, a més de les mencions enumerades per al projecte de fusió, s'inclouran la designació i, si s'escau, el repartiment precís dels elements de l'actiu i del passiu que han de transmetre a les societats beneficiàries i, excepte en el cas de segregació (article 71 de l'LME), el repartiment entre els socis de la societat escindida de les accions, participacions o quotes que els corresponguin en el capital de les societats beneficiàries, així com el criteri en què es fonamenti aquest repartiment.

L'informe d'expert sobre el projecte d'escissió es requerirà quan les societats que participen en l'escissió siguin anònimes o comanditàries per accions, i comprendrà, a més del contingut previst per a l'informe d'expert sobre el projecte de fusió, la valoració del patrimoni no dinerari que es transmeti a cada societat. No obstant això, l'informe d'expert no serà necessari en les següents circumstàncies:

- Quan així ho acordin la totalitat dels socis amb dret de vot i, si escau, dels qui d'acord amb la llei o els estatuts poguessin exercir de manera legítima el dret de vot, de cadascuna de les societats que participen en l'escissió.
- Quan, en cas d'escissió per constitució de noves societats, les accions, participacions o quotes de cadascuna de les noves societats s'atribueixen als socis de la societat que s'escindeix proporcionalment als drets que tenien en el seu capital.

## 10. Informe requerit en determinats supòsits de transformació de societats mercantils

### Tipus d' actuació

Els supòsits de possible transformació d'una societat mercantil queden recollits en l'article 4 de l'LME. L'article 10 de la dita Llei estableix que «l'acord de transformació s'ha d'adoptar amb els requisits i formalitats establerts en el règim de la societat que es transforma» i que «haurà d'incloure l'aprovació del balanç de la societat presentat per a la transformació, amb les modificacions que, si s'escau, siguin procedents, així com de les mencions exigides per a la constitució de la societat el tipus de la qual s'adopti» i d'altra banda, l'article 18 de dita Llei estableix que «si les normes sobre la constitució de la societat el tipus de la qual s'adopti així ho exigeixin, s'ha d'incorporar a l'escriptura l'informe dels experts independents sobre el patrimoni social».

Entre els supòsits que precisen informe d'expert s'inclouen:

- Transformació de societat limitada en societat anònima: Informe d'experts independents sobre el patrimoni social no dinerari (article 67 TRLSC). (Actuació 4 del Quadern Tècnic núm. 61.)
- Transformació d'una societat anònima existent en societat anònima europea: Informe d'un o varis experts independents que certifiquen que la societat disposi d'actius nets suficients, almenys per a la cobertura del capital i de les reserves de la nova forma jurídica (article 475 del TRLSC).

En convocar la junta que hagi de deliberar sobre l'acord de transformació, els administradors hauran de posar a disposició dels socis un balanç de la societat a transformar que haurà d'estar tancat dins dels sis mesos anteriors a la data prevista per a la reunió, dit balanç haurà d'estar auditat quan la societat que es transformi hi estigui obligada (veure referències a l'auditoria de balanç en l'actuació 2.1 del Quadern Tècnic núm. 61).

### Referència normativa

- Títol I de l'LME: De la transformació.
- Títol III, capítol II del TRLSC. La valoració de les aportacions no dineràries en la societat anònima.
- Secció 4a del títol XIII, capítol III del TRLSC: Constitució per transformació de la societat anònima europea.
- Reglament (CE) núm. 2157/2001 del Consell, de 8 d'octubre de 2001.

### Material de referència

—

### Informe

No existeix un model predefinit per aquest tipus d'actuacions, no obstant això, les indicacions que s'inclouen com a annex en la Resolució de 23 d'octubre de 1991 de l'ICAC als efectes de valoració d'accions en el supòsit dels articles 64, 147, 149 i 225 del text refós de la Llei de societats anònimes,<sup>1</sup> adaptat al supòsit concret poden resultar d'utilitat.

<sup>1</sup>Tal com s'indica en la disposició derogatòria de la Resolució de 31 de gener de 2013, per la qual sotmeten a informació pública les noves Normes Tècniques d'Auditoria, la Norma Tècnica d'elaboració de l'informe especial en els supòsits establerts en els 64, 147, 149 i 225 del text refós de la Llei de societats anònimes (BOICAC núm. 7), entre d'altres, seran vigents fins que no entrin en vigor les guies que aprovin conjuntament les Corporacions representatives dels auditors de comptes i les publiqui l'ICAC. No obstant això, per a la seva correcta aplicació s'haurà d'adaptar a fi de considerar les modificacions de la legislació mercantil i d'auditoria de comptes que s'han produït després de la seva emissió.

## 10. Informe requerit en determinats supòsits de transformació de societats mercantils

### Nomenament

El nomenament d'expert o experts independents corresponent al registrador mercantil del domicili de la societat que es transforma.

### Aspectes a destacar

La transformació de la societat s'haurà d'acordar per la junta de socis i l'escriptura pública de la transformació «haurà de ser atorgada per la societat i per tots els socis que passin a respondre personalment dels deutes socials. A més de les mencions exigides per a la constitució de la societat el tipus de la qual s'adopti, haurà de contenir la relació de socis que hagin fet ús del dret de separació i el capital que representin, així com la quota, les accions o les participacions que s'atribuïen a cadascú en la societat transformada» (art. 18 de l'LME).

Els efectes de la transformació estan condicionats a la seva inscripció en el Registre Mercantil.

## 11. Informe requerit davant el trasllat del domicili social a Espanya de societats estrangeres de capital que no formen part de l'Espai Econòmic Europeu

### Tipus d'actuació

L'actuació de l'expert ha de permetre justificar que el patrimoni net de la societat estrangera no pertanyent a l'Espai Econòmic Europeu que es trasllada cobreix la xifra del capital social exigit pel Dret espanyol.

### Referència normativa

- Tractats o convenis internacionals vigents a Espanya i article 94 de l'LME, sense perjudici de l'establert per als supòsits de constitució per fusió, constitució per hòlding i constitució per transformació de la societat anònima europea (secció 2a, 3a i 4a respectivament del títol XIII, capítol III del TRLSC).
- Article 309 del Reial decret 1784/1996, de 19 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament del Registre mercantil.
- Resolució de 23 d'octubre de 1991, del President de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes per la qual es publica la Norma Tècnica d'elaboració de l'informe especial en els supòsits establerts en els articles 64, 147, 149 i 225 del text refós de la Llei de societats anònimes (BOICAC núm. 7). (Veure actuació 3.3 del Quadern Tècnic núm. 61.)

### Material de referència

—

### Informe

No existeix un model predefinit per a aquest tipus d'actuacions, no obstant això, les indicacions que s'inclouen com a annex en la Resolució de 23 d'octubre de 1991 de l'ICAC als efectes de la valoració d'accions en el supòsit dels articles 64, 147, 149 i 225 del text refós de la Llei de societats anònimes, adaptat al supòsit concret poden resultar d'utilitat.

### Nomenament

No s'estableixen requisits específics.

### Aspectes a destacar

Els articles 95 a 103 de l'LME estableixen el règim legal del trasllat que s'haurà d'aplicar a una societat espanyola que trasllada el seu domicili a l'estranger, però no inclouen referències específiques al règim que s'haurà d'aplicar quan una societat estrangera trasllada el seu domicili a Espanya. En aquest sentit la doctrina considera que, al marge dels tractats i convenis que puguin existir, correspondrà a l'ordenament de la societat que trasllada a Espanya el seu domicili establir-los.

La consulta 1 de comptabilitat del BOICAC 69 analitza com ha de realitzar l'adaptació als criteris comptables espanyols una societat que trasllada el seu domicili social a Espanya.

## 12. Informe tècnic sol·licitat en l'àmbit d'un expedient de regulació d'ocupació

|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Tipus d'actuació</b>       | <p>La legislació laboral estableix que un expedient de regulació d'ocupació per causes econòmiques es pugui justificar per pèrdues actuals, per la disminució persistent d'ingressos ordinaris o vendes o per una previsió de pèrdues, causes que ha d'acreditar l'empresari mitjançant l'aportació de la informació que consideri oportuna i com a mínim la requerida expressament per la norma.</p> <p>Sense entrar en tota la tipologia d'encàrrecs, amb abast diferent al d'auditoria de comptes, que respecte a això es podrien sol·licitar a un auditor, com a professional expert (alguns ja referits en el Quadern Tècnic núm. 61), destaquem aquí l'encàrrec relatiu a l'emissió d'un informe tècnic, requerit per la norma quan s'al·lega una previsió de pèrdues «sobre el volum i el caràcter permanent o transitori d'aquella previsió de pèrdues basat en dades obtingudes a través dels comptes anuals, de les dades del sector al qual pertany l'empresa, de l'evolució del mercat i de la posició de l'empresa en aquest o de qualsevol altre que puguin acreditar aquesta previsió». L'actuació s'haurà de referir exclusivament a comprovar que la dita previsió de pèrdues s'ha compilat de forma adequada.</p> |
| <b>Referència normativa</b>   | <p>Reglament dels procediments d'acomiadament col·lectiu i de suspensió de contractes i reducció de jornada aprovat pel Reial decret 1483/2012, de 29 d'octubre.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Material de referència</b> | <p><b>Circular núm. E04/2013 d'1 de març de 2013 emesa per l'ICJCE</b></p> <p>Actualització de la Nota Tècnica sobre aspectes d'auditoria relacionades amb els treballs sol·licitats en l'àmbit d'un expedient de regulació d'ocupació.</p> <p>La dita nota remet, en relació amb aquest tipus d'actuació, a la Guia d'actuació núm. 11 de juny de 2007<sup>2</sup> emesa per l'ICJCE, relativa a treballs que es puguin requerir de l'auditor en processos d'admissió a cotització i oferta pública de valors realitzats conforme a la directiva i reglament europeus de fullets i informes de l'auditor incorporats en aquests fullets.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Informe</b>                | <p>L'expert únicament s'ha de pronunciar sobre si, al seu judici, la previsió o estimació ha estat compilada correctament sobre la base declarada (hipòtesis utilitzades en l'estimació de les pèrdues futures) i si el fonament comptable utilitzat en l'estimació és coherent amb les polítiques comptables de l'entitat utilitzades en la formulació dels últims comptes anuals formulats.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

<sup>2</sup>A la data d'aquest Quadern Tècnic està pendent de publicació una revisió d'aquesta Guia. Mentre es completa el procés de revisió previ a l'emissió de la Guia revisada, els censors tenen a la seva disposició un nou model d'informe sobre informació financera prospectiva (veure Circular E12/2013 de l'ICJCE).

## 12. Informe tècnic sol·licitat en l'àmbit d'un expedient de regulació d'ocupació

No s'inclouria, per tant, en l'informe cap manifestació respecte a la raonabilitat de les hipòtesis utilitzades ni sobre la possibilitat de consecució dels resultats previstos. No obstant això, en aquells casos en els quals es consideri que la informació projectada conté errors o les bases de presentació són clarament inadequades, s'haurà d'avaluar la conveniència de l'acceptació de l'encàrrec o la seva renúncia a efecte que no es vinculi al firmant amb informació errònia o esbiaixada.

### Nomenament

No hi ha requisits legals específics per a aquesta actuació.

### Aspectes a destacar

L'informe s'ha de diferenciar perfectament del document elaborat per l'entitat en què aquesta indicarà clarament les bases utilitzades en l'estimació de pèrdues futures (informació financera base i hipòtesis utilitzades en la projecció de resultats).

**13. Examen anual d'expert extern en relació amb determinades mesures de control intern per a la prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme**

**Tipus d'actuació**

L'expert ha d'emetre un informe amb la seva valoració de l'eficàcia operativa de les mesures de control intern implantades per a prevenir i impedir operacions relacionades amb el blanqueig de capitals o el finançament del terrorisme, mesures que la Llei 10/2010 exigeix, amb excepcions, als subjectes obligats.

Encara que aquest examen té una periodicitat anual, en els dos anys successius a l'emissió de l'informe, aquest podrà ser substituït per un informe de seguiment emès per l'expert extern «referit exclusivament a l'adequació de les mesures adoptades pel subjecte obligat per a solucionar les deficiències identificades» en el seu últim informe.

**Referència normativa**

Llei 10/2010, de 28 d'abril, de prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme.

Mentre no es desenvolupi reglamentàriament l'esmentada Llei 10/2010, la següent normativa, que desenvolupa la ja derogada Llei 19/1993, precursora en la matèria, manté la seva vigència en aquells aspectes que no resultin incompatibles amb la vigent llei:

- Reial decret 54/2005, de 21 de gener, pel qual es modifica el Reglament de la Llei 19/1993, de 28 de desembre, sobre determinades mesures de prevenció del blanqueig de capitals, aprovat pel Reial decret 925/1995, de 9 de juny, i altres normes de regulació del sistema bancari, financer i assegurador.
- Reglament de la Llei 19/1993, de 28 de desembre, sobre determinades mesures de prevenció del blanqueig de capitals aprovat pel Reial decret 925/1995, de 9 de juny.
- Ordre EHA/2444/2007, de 31 de juliol, per la qual es desenvolupa el Reglament de la Llei 19/1993, de 28 de desembre, sobre determinades mesures de prevenció del blanqueig de capitals, aprovat pel Reial decret 925/1995, de 9 de juny, en relació amb l'informe extern sobre els procediments i òrgans de control intern i comunicació establerts per a prevenir el blanqueig de capitals.

**Material de referència**

**Circular núm. E23/2010 de 8 de setembre de 2010 emesa per l'ICJCE.**

Implicacions de la Llei 10/2010, de 28 d'abril, sobre la guia d'actuació 17, de juny de 2008.

La circular revisa i informa dels principals canvis a considerar en la guia d'actuació 17R de 30 de juny de 2008, que es detalla a continuació, com a conseqüència de l'entrada en vigor de la Llei 10/2010, de 28 d'abril. Entre altres aspectes indica que com la Llei 10/2010 passa a regular de manera unitària la prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme, les mesures de control del subjecte obligat i l'informe de l'expert hauran de referir-se a ambdues matèries.

## 13. Examen anual d'expert extern en relació amb determinades mesures de control intern per a la prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme

### **Guia d'actuació núm. 17R de 30 de juny de 2008 emesa per l'ICJCE**

Guia d'actuació per a l'elaboració de l'informe anual de l'expert extern sobre determinades mesures de prevenció del blanqueig de capitals.

La guia recull un conjunt de consideracions i recomanacions relatives a l'acceptació de l'encàrrec, l'elaboració de la documentació contractual o proposta de col·laboració, la prestació del servei i l'emissió de l'informe a tenir en compte en aquest tipus d'actuacions.

### **Document de recomanacions del Servei Executiu de la Comissió de Prevenció del Blanqueig de capitals i Infraccions monetàries (en endavant SEPBLAC):**

“Recomanacions sobre les mesures de control intern per a la prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme” (abril de 2013).

La seva publicació s'ha difós a través de la Circular núm. E08/2013 de 6 de maig de 2013 emesa per l'ICJCE. Pel seu contingut, s'ha considerat apropiada la seva inclusió com a referència. El document està estructurat en tres parts, en la primera es fixa el marc normatiu, en la segona els principis generals de compliment i en la tercera, recomanacions sobre les mesures de control intern per a la prevenció de blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme.

### **Informe**

En l'annex a l'Ordre EHA/2444/2007, de 31 de juliol, s'estableixen els apartats en què s'ha d'estructurar l'informe i la definició d'informe inclòs en l'article 28.1 de la Llei 10/2010, de 28 d'abril, no difereix de l'indicat en l'Ordre.

La Guia d'actuació núm. 17R de 30 de juny de 2008 emesa per l'ICJCE inclou un model d'informe basat en aquesta Ordre.

No existeixen pautes sobre el contingut de l'informe de seguiment que, com a alternativa prevista en la dita llei, podria emetre l'expert durant els dos anys següents a l'emissió del seu informe i «referit exclusivament a l'adequació de les mesures adoptades pel subjecte obligat per a resoldre les deficiències identificades» en aquest informe.

L'informe s'ha d'eleva en el termini màxim de tres mesos des de la data d'emissió al Consell d'Administració o, en el seu cas, a l'òrgan d'administració o al principal òrgan directiu del subjecte obligat.

L'informe ha d'estar a disposició de la Comissió de prevenció del blanqueig de capitals i infraccions monetàries o dels seus òrgans de recolzament durant els cinc anys següents a la data d'emissió.

**13. Examen anual d'expert extern en relació amb determinades mesures de control intern per a la prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme**

**Nomenament**

No s'estableixen requisits específics en relació amb l'òrgan o responsable del subjecte obligat encarregat de realitzar el nomenament d'expert extern ni s'estableixen formalitats particulars per a aquests. En aquest sentit, cada subjecte obligat haurà de definir el procediment que consideri més oportú per a la contractació de l'expert, verificació de la seva idoneïtat i assegurar-se que el procediment establert es compleix efectivament. No obstant això, atès que el Consell d'Administració i l'Alta Direcció del subjecte obligat són els responsables d'adoptar les mesures per assegurar el compliment de la normativa en matèria de blanqueig de capitals i de finançament del terrorisme resulta apropiat que siguin aquests òrgans, o els designats per aquests, els responsables de contractar a l'expert extern i verificar la seva idoneïtat.

Aquelles persones que pretenguin actuar com a experts externs han de comunicar-ho al SEPBLAC abans d'iniciar la seva activitat i informar-lo semestralment de la relació de subjectes obligats les mesures de control intern del qual hagin examinat.

A les persones que efectuïn l'examen extern se'ls exigeix reunir «les condicions acadèmiques i d'experiència professional que les faci idònies per al desenvolupament de la funció».

L'article 28.2 de la Llei 10/2010, de 28 d'abril, prohibeix que l'examen d'expert extern sigui efectuat per les «persones físiques que els hagin prestat o prestin qualsevol altra classe de serveis retribuïts durant els tres anys anteriors o posteriors a l'emissió de l'informe».

**Aspectes a destacar**

L'examen anual d'expert extern s'ha de realitzar mitjançant l'execució de les tasques concretes, l'aplicació i abast de les quals depèn de les circumstàncies específiques de cada treball, per la qual cosa han de ser descrites en el propi informe, i ser acordades a través de la proposta corresponent amb l'entitat. No es poden acceptar encàrrecs ni emetre informes els procediments dels quals siguin tan limitats que no permetin contemplar els apartats establerts en l'Ordre EHA/2444/2007, de 31 de juliol.

S'ha de delimitar l'ús de l'informe a les finalitats indicades en aquest i per a ús exclusiu de la direcció de l'entitat i els seus responsables de prevenció de blanqueig de capitals.

## 14. Informe d'expert en relació amb les sol·licituds de certificat d'Operador Econòmic Autoritzat

### Tipus d'actuació

L'actuació de l'expert s'ha d'entendre en el marc del procés d'avaluació que porten a terme les autoritats duaneres de les sol·licituds de persones físiques o jurídiques establertes a Espanya per a obtenir el certificat d'Operador Econòmic Autoritzat (OEA). Un OEA és un operador econòmic de confiança reconeguda en tota la Unió Europea per a les operacions duaneres. Aquesta categoria suposa haver de complir determinats requisits en matèria de tramitacions duaneres, solvència i seguretat però, paral·lelament, permet gaudir d'una sèrie d'avantatges, directes i indirectes, en tot el territori comunitari.

La normativa vigent permet que l'autoritat duanera d'expedició, en l'avaluació del compliment dels requisits per a poder accedir al certificat OEA, pugui acceptar les conclusions d'un expert en els àmbits de sistema de gestió de registres comercials, solvència financera i normes de protecció i seguretat.

El treball de l'expert suposa aplicar una sèrie de procediments sobre cadascuna de les categories de riscos definides a l'efecte de comprovar el procés de preparació de la societat per a l'obtenció del certificat d'OEA en els termes que la duana espanyola requereix.

### Referència normativa

- Reglament (CEE) núm. 2913/92 del Consell, de 12 d'octubre de 1992, pel qual s'aprova el codi duaner comunitari.
- Reglament (CEE) núm. 2454/93 de la Comissió, de 2 de juliol de 1993, pel qual es fixen determinades disposicions d'aplicació del Reglament (CE) núm. 2913/92 del Consell, de 12 d'octubre de 1992, pel qual s'aprova el codi duaner comunitari.
- Reglament (CE) núm. 450/2008 del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'abril de 2008, pel qual s'estableix el codi duaner comunitari (codi duaner modernitzat).
- Reglament (CE) núm. 197/2010 de la Comissió, de 9 de març de 2010, que modifica el Reglament (CEE) núm. 2454/93 de la Comissió, de 2 de juliol de 1993, pel qual es fixen determinades disposicions d'aplicació del Reglament (CE) núm. 2913/92 del Consell, de 12 d'octubre de 1992, pel qual s'aprova el codi duaner comunitari.

### Material de referència

**Guia d'actuació emesa per l'ICJCE núm. 25 de 9 de febrer de 2009 (revisada el febrer de 2011)**

Guia d'actuació sobre encàrrecs per a l'emissió d'informes d'expert en relació amb les sol·licituds de certificat OEA

La guia recull un conjunt de consideracions i recomanacions relatives a l'acceptació de l'encàrrec, el contingut mínim de la carta d'encàrrec, l'execució del treball i el contingut de l'informe a tenir en compte en aquest tipus d'actuacions.

#### 14. Informe d'expert en relació amb les sol·licituds de certificat d'Operador Econòmic Autoritzat

No obstant això, per a la seva correcta aplicació, les referències que inclou la guia en el Reglament (CE) núm. 648/2005 del Parlament Europeu i del Consell, de 13 d'abril de 2005, i en el Reglament (CE) 1875/2006 de la Comissió, de 18 desembre del 2006 –que a la data actual estan derogats– s'hauran d'actualitzar amb la finalitat de recollir les modificacions de la legislació que s'han anat produint després de la seva emissió.

##### **Orientacions OEA (TAXUD/2006/1450) publicades per la Comissió Europea**

Encara que no són jurídicament vinculants, tenen un caràcter orientatiu i s'elaboren tant per a les autoritats duaneres com per als operadors econòmics, a l'efecte d'aconseguir una interpretació i aplicació uniforme de la legislació aplicable en concepte d'OEA.

##### **Pàgina web de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) referida als OEA<sup>3</sup>**

#### **Informe**

La Guia d'actuacions emesa per l'ICJCE núm. 25 de 9 de febrer 2009 (revisada el febrer 2011) inclou un model d'informe per a aquest tipus d'actuacions.

L'informe ha d'incloure la descripció de les proves realitzades i els resultats obtinguts, de manera que sigui el destinatari i usuari de l'informe, la direcció de l'entitat que sol·licita el certificat d'OEA i les autoritats duaneres –l'AEAT– les qui, per si mateixes, han d'obtenir les seves pròpies conclusions sobre el treball realitzat i els fets detectats.

Els procediments aplicats sobre una mostra d'operacions són els establerts en la Guia d'actuació emesa per l'ICJCE núm. 25 de 9 de febrer de 2009 (revisada en febrer 2011), l'expert no assumeix cap responsabilitat envers la seva suficiència ni està obligat a realitzar procediments addicionals als acordats.

Sobre la base de l'anterior, l'informe ha d'indicar de forma clara que el seu ús queda restringit a la direcció de l'entitat que sol·licita el certificat d'OEA i a l'AEAT, ja que persones alienes que en desconeguin les raons podrien interpretar incorrectament els resultats.

#### **Nomenament**

No s'estableixen requisits específics per a aquesta actuació. En relació amb l'expert, l'apartat 2 de l'article 14 quindecies del Reglament (CEE) núm. 2454/93 de la Comissió, de 2 de juliol de 1993, estableix que «l'expert no podrà estar vinculat amb el sol·licitant» del certificat OEA.

#### **Aspectes a destacar**

El treball d'expert que s'ha d'entendre com un instrument d'ajuda, tant per a l'entitat sol·licitant del certificat d'OEA com per a les pròpies entitat duaneres encarregades del procés d'avaluació, es circumscriu, segons es desprèn de la Guia d'actuació núm. 25, en l'àmbit dels procediments acordats (veure actuació 6 del Quadern Tècnic núm. 61).

<sup>3</sup>[www.agenciatributaria.es](http://www.agenciatributaria.es) (indicar les sigles OEA en la recerca).

## **14. Informe d'expert en relació amb les sol·licituds de certificat d'Operador Econòmic Autoritzat**

Els operadors econòmics que sol·liciten certificats d'OEA en cas de disposar d'un informe elaborat per un expert independent relatiu al compliment de qualsevol dels requisits exigits, hauran d'annexar-lo com a fitxer adjunt a la sol·licitud.

## 15. Informe sobre dades financeres històriques, proforma o previsions de beneficis, inclosos en fullets d'emissions i oferta pública de venda d'accions (sortides a borsa), exigít per la CNMV

### Tipus d'actuació

La regulació europea sobre fullets estableix que, a més de la informació històrica, determinada informació financera proforma o prospectiva a presentar pels emissors, s'acompanyi de l'informe d'un auditor. Si bé aquesta regulació no resulta d'aplicació directa en el mercat alternatiu borsari, en determinades situacions s'utilitza per analogia, a l'hora de requerir a l'emissor determinada informació acompanyada de l'informe d'un auditor.

Els informes sobre informació financera proforma o sobre informació prospectiva inclouran l'opinió de l'auditor sobre si la dita informació s'ha compilat de forma adequada sobre la base declarada (les assumpcions i hipòtesis definides per les administracions) en les notes que acompanyen a la informació i si la base declarada és coherent amb les polítiques comptables de l'emissor. En relació amb els informes sobre informació financera històrica amb abast diferent al d'auditoria de comptes, ens remetem al Quadern Tècnic núm. 61.

### Referència normativa

- Directiva 2003/71/CE del Parlament Europeu i del Consell de 4 de novembre de 2003, sobre el fulllet que s'ha de publicar en cas d'oferta pública o admissió a cotització de valors i per la qual es modifica la Directiva 2001/34/CE.
- Reglament (CE) núm. 809/2004, de 29 d'abril, relatiu a l'aplicació de la Directiva 2003/71/CE del Parlament Europeu i del Consell quant a la informació continguda en els fullets així com el format, incorporació per referència, difusió i publicació d'aquest fullets.
- Reglament (CE) núm. 211/2007, de 27 de febrer, que modifica el Reglament (CE) núm. 809/2004, de 29 d'abril, en allò relatiu a la informació financera a incloure en el fulllet quan l'emissor té una història financera complexa o un compromís financer significatiu.
- Directiva 2010/73/CE del Parlament Europeu i del Consell de 24 de novembre de 2010, pel qual es modifiquen la Directiva 2003/71/EC i la Directiva 2004/109/EC.
- Reial decret llei 5/2005, d'11 de març, de reformes urgents per a l'impuls a la productivitat i per a la millora de la contractació. Transposa al nostre ordenament la Directiva 2003/73/UE.
- Reial decret 1310/2005, de 4 de novembre, pel qual es desenvolupa parcialment la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors, en matèria d'admissió a negociació de valors en mercats secundaris oficials, d'ofertes públiques de venda o subscripció i del fulllet exigible a aquests efectes.
- Reial decret 1698/2012, de 21 de desembre, pel qual es modifica la normativa vigent en matèria de fulllet i de requisits de transparència exigibles en les emissions de valors per la transposició de la Directiva 2010/73/UE.

## 15. Informe sobre dades financeres històriques, proforma o previsions de beneficis, inclosos en fullets d'emissions i oferta pública de venda d'accions (sortides a borsa), exigint per la CNMV

- Documents de l'autoritat Europea de Valors i Mercats: *European Securities and Markets Authority (ESMA) "Questions and Answers" Prospectuses 18<sup>th</sup> updated version (ESMA/2012/855)*<sup>4</sup> que incorpora l'*Update of the CESR recommendations for the consistent implementation of the Commission Regulation (EC) N° 809/2004 implementing the Prospectus Directive (ESMA/2011/81)*. Aquests documents inclouen guies per a facilitar l'enteniment de determinats requeriments d'informació en el fulllet. Tot i que no és normativa d'obligat compliment, en la mesura que estan dirigides a tots els reguladors borsaris europeus, així com als emissors i assessors dels emissors, representa un enteniment comú dels diferents requeriments d'informació.
- "Informe sobre Criteris en relació amb la Informació Financera Proforma" publicat per la CNMV el febrer de 2012, l'objectiu del qual és establir una sèrie de criteris per elaborar la informació financera proforma que hagi de ser publicada per les entitats cotitzades o les que estan en un procés d'admissió a cotització.

### Material de referència

**Guia d'actuació emesa per l'ICJCE núm. 11 de data juny de 2007<sup>5</sup>**

Guia d'actuació relativa a treballs que es puguin requerir de l'auditor en processos d'admissió a cotització i oferta pública de valors realitzats conforme a la directiva i reglament europeus de fullets i informes de l'auditor incorporats en aquests fullets.

**ISAE 3420 "Assurance engagements to report on the compilation of proforma financial information included in a prospectus", emesa per l'IFAC**

**ISAE 3000 "Assurance Engagements other than Audits or Reviews of Historical Financial Information", emesa per l'IFAC**

### Informe

La Guia d'actuació núm. 11 inclou com a annexos sengles models d'informe especial sobre informació financera proforma i sobre informació financera prospectiva.

### Nomenament

No hi ha requisits legals específics per a aquesta actuació.

### Aspectes a destacar

L'objectiu de la informació financera proforma és il·lustrar com una transacció consumada o proposada podria haver afectat a la informació financera presentada en el fulllet si la dita operació s'hagués produït en una data anterior.

<sup>4</sup>Al tancament de l'edició d'aquest Quadern Tècnic, la darrera actualització dels "Questions and Answers" és de desembre de 2012.

<sup>5</sup>A la data d'aquest Quadern Tècnic està pendent de publicació una revisió d'aquesta Guia. Mentre es completa el procés de revisió previ a l'emissió de la Guia revisada, els censors tenen a la seva disposició un nou model d'informe sobre informació financera prospectiva (veure Circular E12/2013 de l'ICJCE).

**15. Informe sobre dades financeres històriques, proforma o previsions de beneficis, inclosos en fullets d'emissions i oferta pública de venda d'accions (sortides a borsa), exigint per la CNMV**

La informació financera proforma no representa els resultats o la situació financera real de l'entitat sinó que aborda una situació hipotètica i es prepara únicament a efectes il·lustratius.

La compilació d'informació financera proforma suposa identificar les fonts de la informació financera no ajustada, fer els ajustaments proforma per assolir el propòsit perseguit i presentar la informació financera proforma amb els seus desglossaments.

L'opinió requerida sobre la informació proforma no suposa desenvolupar i aplicar procediments específics sobre la informació financera històrica no ajustada utilitzada en la preparació de la informació proforma.

Els procediments a realitzar per l'auditor per a emetre una opinió sobre informació proforma seran els fixats en la norma internacional de referència ISAE 3420, a més dels establerts en el document "Informes sobre Criteris en relació amb la Informació Financera Proforma" publicat per la CNMV.

L'objectiu de la informació financera prospectiva és donar a conèixer estimacions o previsions de beneficis. L'opinió requerida sobre la informació prospectiva no suposa proporcionar seguretat o seguretat negativa sobre si els supòsits o hipòtesis utilitzats per l'emissor proporcionen una base raonable per a la previsió o estimació de beneficis. En conseqüència, els procediments a realitzar per l'auditor per emetre una opinió sobre informació proforma seran els fixats en la norma internacional de referència ISAE 3000.

## 16. Informe d'expert sobre la valoració de les accions ofertes com a contraprestació total o parcial en una oferta pública d'adquisició de valors, a incorporar en el fullet explicatiu que requereix la CNMV

|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Tipus d'actuació</b>       | Quan els valors oferts com a permuta o bescanvi en una operació d'oferta pública d'adquisició no cotitzin «en algun mercat secundari oficial espanyol o en un altre mercat regulat d'algun Estat membre de la Unió Europea», o no corresponguin «a valors a emetre per la pròpia societat oferent [...]» un expert independent haurà de determinar quin valor els correspon.                                                                                                                                                                                            |
| <b>Referència normativa</b>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>– Article 14 apartats 1 i 2 del Reial decret 1066/2007, de 27 de juliol, sobre el règim de les ofertes públiques d'adquisició de valors.</li> <li>– Resolució de 23 d'octubre de 1991, del President de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes per la qual es publica la Norma Tècnica d'elaboració de l'Informe Especial en els supòsits establerts en els articles 64, 147, 149 i 225 del text refós de la Llei de societats anònimes (BOICAC núm. 7). (Veure actuació 3.3 del Quadern Tècnic núm. 61.)</li> </ul> |
| <b>Material de referència</b> | —                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Informe</b>                | No existeix un model predefinit per a aquest tipus d'actuacions, no obstant això, el model d'informe especial que s'inclou com a annex en la Resolució de 23 d'octubre de 1991 de l'ICAC a l'efecte de la valoració d'accions en el supòsit dels articles 64, 147, 149 i 225 del text refós de la Llei de societats anònimes, adaptat al supòsit concret pot resultar d'utilitat.                                                                                                                                                                                       |
| <b>Nomenament</b>             | No s'estableixen requisits específics per a aquesta actuació.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Aspectes a destacar</b>    | —                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

## 17. Informe especial en relació amb processos de titulització

|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Tipus d'actuació</b>       | Aquest informe és sol·licitat per la societat gestora que pretengui la constitució d'un fons de titulització d'actius, per a la seva presentació a la CNMV. L'abast del treball es circumscriu a la realització de procediments acordats sobre els atributs rellevants dels actius que han d'integrar el fons de titulització. Els atributs rellevants seran definits per la societat gestora i/o l'entitat cedent.                                                                                                                                                                                             |
| <b>Referència normativa</b>   | Reial decret 926/1998, de 14 de maig, pel qual es regulen els fons de titulització d'actius i les societats gestores de fons de titulització.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Material de referència</b> | <p><b>Guia d'actuació emesa per l'ICJCE núm. 28R el juliol de 2009 revisada el maig de 2010 i el febrer i juliol de 2011)</b></p> <p>Guia d'actuació per a la realització de treballs en relació amb processos de titulització.</p> <p>La dita guia inclou diferents annexos en els quals, per a cada tipus dels actius que més habitualment són objecte de titulització, es relacionen els seus atributs rellevants així com els procediments a aplicar per a la seva verificació.</p>                                                                                                                         |
| <b>Informe</b>                | En l'annex de la Guia d'actuació número 20R s'inclou un model d'informe.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Nomenament</b>             | Per la societat gestora que pretengui la constitució d'un fons de titulització.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Aspectes a destacar</b>    | <p>Del contingut de la Guia d'actuació núm. 28R, es dedueix que l'actuació es correspon amb un encàrrec concret del tipus procediments acordats (veure també actuació 6 del Quadern Tècnic núm. 61).</p> <p>L'elevat número de partides que, en general, componen les poblacions d'actius que són objecte de titulització exigeix, i així ho preveu el Reial decret 926/1998, l'ús de tècniques de mostreig estadístic.</p> <p>De vegades, sobre la base d'allò acordat entre la societat gestora i la CNMV, es requerirà a l'auditor l'actualització de la revisió del compliment de determinats atributs.</p> |

## 18. Informe anual de l'auditor sobre protecció d'actius de clients

|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Tipus d'actuació</b>       | En aquest informe, requerit per la CNMV a determinades empreses de serveis d'inversió i a les entitats de crèdit que presten determinats serveis d'inversió, l'auditor ha de pronunciar-se ("formular una opinió" en la terminologia que utilitza la Circular 5/2009 de la CNMV) sobre l'adequació dels procediments i sistemes de control implementats en relació amb la custòdia d'instruments financers i fons confiats pels seus clients.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Referència normativa</b>   | Circular 5/2009, de 25 de novembre, de la CNMV, que regula l'Informe Anual de l'Auditor sobre Protecció d'Actius de Clients. Aquesta circular inclou com a annexos II i III el detall d'àrees que l'auditor haurà de revisar per a comprovar el compliment dels requisits establerts en la normativa, en relació amb la protecció dels instruments financers i fons de clients.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Material de referència</b> | <p><b>Guia d'actuació núm. 29 de data maig de 2010 emesa per l'ICJCE</b></p> <p>Guia d'actuació per a la realització del treball de camp de l'auditor en relació amb l'informe anual de l'auditor sobre protecció d'actius de clients.</p> <p>Inclou detall dels procediments a realitzar per a cadascuna de les àrees de treball definides en la circular de la CNMV.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Informe</b>                | La Circular 5/2009 de la CNMV inclou com a annex I un model d'informe. Encara que en aquest model es titula el paràgraf de conclusions com a "opinió favorable/opinió amb excepcions", el redactat proposat per a la conclusió expressa únicament si de l'aplicació dels procediments, s'han observat o no debilitats significatives o excepcions, terminologia pròpia d'un informe de procediments acordats.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Nomenament</b>             | L'informe ha de ser elaborat per l'auditor extern de l'entitat, segons s'indica en la norma 1a de la Circular 5/2009.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Aspectes a destacar</b>    | <p>La circular de la CNMV estableix com a metodologia suport de verificació, la utilització de tècniques estadístiques de selecció mostral amb un nivell de confiança del 95% i amb un error tolerable que no serà superior al 5% en cadascun dels atributs sota revisió. No obstant això, l'auditor podrà augmentar el valor de l'error tolerable atenent al criteri de proporcionalitat i a la seva experiència en relació amb l'entitat, sempre que ho justifiqui adequadament en el seu informe.</p> <p>L'informe haurà de ser remès directament per l'auditor a la CNMV, a tenor de l'article 43 del Reial decret 217/2008, de 15 de febrer, sobre el règim jurídic de les empreses de serveis d'inversió i de la resta d'entitats que presten serveis d'inversió.</p> |

## 19. Consideracions en relació amb actuacions en les quals pot participar un auditor en qualitat d'expert que requereixen formació i experiència àmplia en altres àmbits

Els auditors de comptes, poden participar en qualitat d'experts en altres tipus d'actuacions com són, entre d'altres, la realització de dictàmens pericials, *due diligences*, la revisió d'informe de responsabilitat corporativa, l'actuació com a administrador concursal o la revisió d'acords de refinançament. Per a realitzar aquests tipus d'actuacions normalment no són suficients els coneixements i experiència adquirits com a auditor de comptes, sinó que també es requereix formació i experiència àmplia en altres àmbits i, per tant, no són objecte de desenvolupament en aquest quadern tècnic, més enllà d'una breu explicació sobre en què consisteixen les cinc actuacions esmentades i comentaris sobre determinats aspectes que s'han considerat d'especial interès.

### 19.1 Dictàmens pericials

El dictamen de pèrit es contempla en la Llei 1/2000 d'enjudiciament civil com un dels medis de prova que es pot utilitzar en un judici, i així s'indica que quan siguin necessaris coneixements científics, artístics, tècnics o pràctics per valorar fets o circumstàncies rellevants en l'assumpte o adquirir-ne certesa, les parts podran aportar al procés el dictamen de pèrits que posseeixin els coneixements corresponents o sol·licitar, en els casos previstos, que s'emeti dictamen per pèrit designat pel tribunal. Així, resulta habitual la preparació de dictàmens pericials relacionats amb aspectes de l'àmbit econòmic i financer, per part d'auditors de comptes. Per actuar com a pèrit, a més de tenir coneixements sobre el tema objecte de la perícia, és important també estar familiaritzat amb la legislació processal aplicable en cada cas (civil, penal, laboral, etc.).

En cas que el pèrit sigui auditor de la societat, abans de l'acceptació d'aquest tipus de treballs, a més de considerar les causes d'incompatibilitat previstes a la Llei d'enjudiciament civil (art. 124 i 343) i la Llei Orgànica 6/1985 del poder judicial (art. 219), ha d'avaluar en quina mesura l'actuació que se li demana suposa una valoració subjectiva de quantitats significatives dels estats financers, estiguin registrats en aquell moment o ho estiguin en el futur, ja que, de produir-se aquest supòsit, es podria incórrer en una situació d'incompatibilitat, prevista en la lletra e) de l'article 13 del TRLAC. Addicionalment, també s'hauran de valorar els potencials conflictes d'interessos en la mesura que la prestació d'aquest tipus de servei pot perjudicar els interessos d'un altre client.

En aquest tipus de treball, en general no és aplicable un enfocament de procediments acordats, atès que s'espera que els procediments específics aplicats, suggerits o no per les parts, siguin els que el pèrit, sobre la base de la seva formació, capacitat i experiència, hagi considerat idonis per donar compliment a l'encàrrec rebut, sobre la base de la documentació que li és aportada o la que pugui obtenir pels seus propis mitjans, un cop avaluada la seva fiabilitat, i expressant en la seva conclusió cert grau de seguretat, sense perjudici que el coneixement d'altres dades, que no estan al seu abast, pogués determinar un resultat diferent de l'exposat en el dictamen.

**La Guia d'actuació per a la realització de dictàmens pericials en l'àmbit judicial publicada per l'ICJCE l'abril de 2009 (Guia d'actuació 26R)** pot servir d'ajuda per iniciar-se en el contacte o per a aquells que tenen una relació no habitual amb els tribunals de justícia com a pèrits experts en temes comptables, econòmics i financers. S'hi donen pautes per a l'obtenció de l'evidència necessària que permeti emetre el dictamen i es proporcionen models d'informes de pèrits.

### 19.2 *Due diligences*

La *due diligence* té per objectiu la identificació dels riscos que es poden derivar d'una operació de compravenda a l'efecte d'obtenir informació que permeti avaluar al potencial inversor l'impacte dels esmentats ingressos i, en conseqüència, les decisions que s'haurien de prendre per a minimitzar-los.

És, doncs, un procés adreçat a facilitar la presa de decisions relativa a la conveniència de dur a terme o no una determinada operació de compravenda. En un procés de *due diligence* s'inclou una anàlisi detallada i específica d'aspectes del negoci com són els financers, fiscals, legals, laborals, mediambientals, etc. d'una empresa objectiu. Aquest tipus d'actuacions, normalment, se solen dur a terme quan les parts implicades ja han arribat a un principi d'acord i sol servir per a tancar l'operació de compravenda i el seu preu.

És habitual que es confongui la *due diligence* financera amb una auditoria de comptes, quan en realitat el seu enfocament, abast del treball, verificació i tipus d'opinió són totalment diferents. En l'auditoria de comptes s'expressa una opinió sobre la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'entitat auditada d'acord amb el marc d'informació financera que sigui aplicable, mentre que en una *due diligence* financera s'emfatitza més aspectes relacionats amb l'evolució del negoci i els seus factors clau per avaluar les seves implicacions en la compravenda i en el futur de l'entitat adquirida.

El que sí que pot ocórrer, i de fet passa amb certa freqüència, és que se sol·liciti a l'auditor de comptes de la societat subjecte a la transacció, una auditoria d'estats financers intermedis, i que els seus resultats siguin utilitzats en el procés de compravenda.

En aquest supòsit és d'utilitat les consideracions que s'efectuen en la **Guia d'actuació per a treballs d'auditoria en processos de compravenda emesa per l'ICJCE el novembre de 2008 i revisada el juliol de 2012 (Guia d'actuació 22R)**, relatives a aspectes a tenir en compte en relació amb l'acceptació i contractació de l'encàrrec, l'informe d'auditoria d'estats financers intermedis (que seria convenient que inclogués un paràgraf d'altres qüestions posant l'atenció en el fet que l'informe no és substitutiu de les garanties contractuals acordades entre les parts i el motiu pel qual s'ha dut a terme, fent esment a la nota de la memòria en la qual s'explica el procés) i la carta de manifestacions.

## 19.3 Revisió d'informes de responsabilitat corporativa

Els informes o memòries de responsabilitat corporatives són preparats per una organització als efectes d'informar i retre comptes a terceres parts interessades sobre el seu acompliment econòmic, ambiental, social i de govern. Encara que existeixen diferents marcs per a l'elaboració d'aquests informes, en l'actualitat bàsicament s'utilitzen les directrius publicades per la Global Reporting Initiative (GRI) i les sèries de norma AA1000 publicades per AccountAbility.

Cada cop amb major freqüència les organitzacions requereixen que els informes de responsabilitat corporativa siguin objecte de revisió per experts independents. Per efectuar aquest tipus de verificacions els experts utilitzen, principalment, la norma ISAE 3000 "*Assurance Engagements other than Audits or Reviews of Historical Financial Information*" emesa per l'IAASB de l'IFAC i l'*Accountability1000 Assurance Standard 2008 (AA1000APS)* emesa per AccountAbility. L'objectiu de la revisió és que l'expert pugui formular una conclusió sobre la fiabilitat i adequació a un estàndard apropiat, de la presentació de les polítiques de l'organització informant, així com de les seves activitats i indicadors d'acompliment relatius a la seva contribució a un desenvolupament sostenible. El treball de revisió de l'expert es pot instrumentar a través de dos tipus d'actuacions, la certificació enfocada a facilitar una conclusió en termes de seguretat positiva (assegurament raonable) o en termes de seguretat limitada (assegurament limitat).

La **Guia d'actuació sobre treballs de revisió d'informes de responsabilitat corporativa publicada per l'ICJCE el setembre de 2008 (Guia d'actuació núm. 21)** recull una sèrie de recomanacions basades en la Norma ISAE 3000 *Assurance Engagements other than Auditor Reviews of Historical Financial Information*, per a la presentació dels serveis de revisió d'aquests informes. La Guia es focalitza en els treballs d'assegurament limitat ja que considera que, en l'actualitat, donada la naturalesa de la informació continguda en els informes de responsabilitat corporativa i el grau de desenvolupament dels estàndards per preparar-los, no es donen les circumstàncies per poder emetre informes de seguretat positiva.

Per acceptar un encàrrec d'aquestes característiques, en primer lloc s'ha de considerar la independència respecte al contractant i a l'organització informant (en termes similars als que aplicarien per a un encàrrec d'auditoria de comptes), la seva bona fe, que existeixi evidència dels criteris utilitzats per a preparar l'informe i indicis que serà possible obtenir evidències adequades per poder complir amb els objectius del treball. És important també considerar la utilització que s'espera donar al seu informe i que l'objecte del treball inclogui, com a mínim, la revisió d'aquella informació que l'expert considera significatiu en relació amb el desenvolupament sostenible de l'organització.

L'expert ha de tenir l'experiència i competència tècnica suficient per a identificar i recollir les evidències necessàries, el que suposa, entre altres, conèixer els aspectes rellevants dels informes i estàndards de responsabilitat corporativa, tenir coneixements especialitzats de l'organització objecte de revisió i de les opinions i punts de vista dels grups d'interès externs més rellevants.

#### 19.4 Administració concursal

La Llei 22/2003, de 9 de juliol, concursal reformada, entre d'altres, per la Llei 38/2011, de 10 d'octubre contempla que, entre altres professionals, els auditors de comptes amb cinc anys d'experiència professional i especialització demostrable en l'àmbit concursal puguin actuar com a administrador concursal en un concurs de creditors, fixant-se en la dita norma també el seu règim de retribució, exercici del càrrec, responsabilitat i separació. En cada cas el nomenament el realitza el jutge del concurs entre els professionals que s'hi inscriuen, directament o a través dels corresponents col·legis professionals, en la llista que a aquest efecte s'habilita cada any en els deganats dels jutjats competents.

El procediment de concurs es divideix en sis seccions o fases, en les quals l'administració concursal té assignades diferents funcions:

- La primera secció, relativa a la declaració de concurs, a les mesures cautelars, a la resolució final de la fase comú, a la conclusió i, si s'escau, a la reobertura del concurs.
- La segona, relativa a l'administració concursal del concurs, al nomenament i a l'estatut dels administradors concursals, a la determinació de les seves facultats i al seu exercici, al retiment de comptes i, si escau, a la responsabilitat dels administradors concursals.
- La tercera, relativa a la determinació de la massa activa, a les autoritzacions per a l'alienació de béns i drets de la massa activa, a la substanciació, decisió i execució de les accions de reintegració i de reducció i als deutes de la massa.
- La quarta, relativa a la determinació de la massa passiva, a la comunicació, reconeixement, graduació i classificació dels crèdits concursals i al pagament dels creditors. En aquesta secció s'inclouen també, en peça separada, els judicis declaratius contra el deutors que s'haguessin acumulat al concurs de creditors i les execucions que s'inicien o es reprenguin contra el concursat.
- La cinquena, relativa al conveni i a la liquidació, inclosos el conveni anticipat i la liquidació anticipada.
- La sisena, relativa a la qualificació del concurs i als seus efectes.

Així, entre altres funcions, l'administració concursal:

- Substitueix (règim de suspensió) o supervisa (règim d'intervenció), segons el règim que fixi el jutge del concurs, als administradors societaris en les seves facultats d'administració i disposició del patrimoni de la concursada.
- Informa individualment a cadascun dels creditors de la declaració de concurs i el deure de comunicar els seus crèdits.
- Exercita les accions rescissòries i d'impugnació d'actes perjudicials per a la massa del concurs.

- Elabora un informe incloent una anàlisi de les dades i circumstàncies del deutor, l'estat de la seva comptabilitat, un judici sobre els seus comptes anuals i una memòria de les principals decisions i actuacions en el seu càrrec, informe que va acompanyat de l'inventari de la massa activa, la llista de creditors i, si s'escau, l'avaluació de les propostes de conveni presentades o el pla de liquidació.
- Avalua el contingut de la proposta de conveni en atenció al pla de pagament i, si s'escau, al pla de viabilitat que l'acompanyi.
- En cas de cessament de l'activitat professional o empresarial, pot sol·licitar l'obertura de la fase de liquidació.
- Oberta la fase de liquidació, presenta al jutge un pla per a la realització dels béns i drets integrats en la massa activa del concurs i cada tres mesos informa al jutge de l'estat de les operacions de liquidació.
- Oberta la fase de qualificació, presenta al jutge un informe raonat i documentat sobre els fets rellevants per a la qualificació del concurs, amb proposta de resolució.
- Conclòs el concurs, presenta al jutge un retiment complet de comptes.

Enumerades en síntesi les funcions que té encomanades l'administració concursal, resulta justificada l'exigència d'especialització que reclama la Llei concursal a l'auditor de comptes que actua com a administrador concursal, que va més enllà dels coneixements requerits per a l'exercici de l'auditoria de comptes.

## 19.5 Revisió d'acords de refinançament

L'article 71.6 de la Llei 22/2003 concursal estableix que encara que s'hagi declarat el concurs, determinats acords de refinançament entre el deutor i els seus creditors formalitzats amb anterioritat a la seva declaració, així com les garanties constituïdes en execució d'aquests acords no podran ser objecte de rescissió si compleixen determinades condicions. Entre altres, l'acord ha:

- De permetre l'ampliació significativa del crèdit disponible o la modificació de les seves obligacions (pròrroga de venciments o establiment d'altres obligacions en substitució d'aquelles).
- De respondre a un pla de viabilitat que permeti la continuïtat de l'activitat del concursat en el curt i mitjà termini; estar subscrit per creditors els crèdits dels quals representin, com a mínim, tres cinquenes parts del passiu del deutor en la data d'adopció.
- D'haver estat informat favorablement per un expert independent designat pel registrador mercantil del domicili del deutor, l'informe del qual contindrà un judici tècnic sobre la suficiència de la informació proporcionada pel deutor, sobre el caràcter raonable i realitzable del pla i sobre la proporcionalitat de les garanties, conforme a condicions normals de mercat en el moment de la signatura de l'acord.

La Circular Núm. E37/2009 de l'ICJCE inclou un esborrany de model d'informe d'expert independent per a aquest tipus d'actuacions que, encara que anterior a la Llei 38/2011, de 10 d'octubre, de reforma de la Llei 22/2003, de 9 de juliol, concursal, segueix essent d'aplicació, ja que, bàsicament, amb les referències a l'acord de refinançament, s'han reubicat dins del text legal.